

KDO BYL JOSEF ŠVEJNOHA?

Pročítal jsem knihu o svatých, kteří pro Ježíše a pro víru v jeho učení o Bohu byli ochotni položit svůj život. Byli to lidé prostí i vzdělaní, ale spojovala je láska k Bohu. Je naprosto jisté, že si jejich odevzdanosti do Božích rukou vážíme. Mnohé, více známé, každoročně v určitý den uctíváme. Mám však vtíravý pocit, že je uctíváme tak nějak vzdáleně, bez osobního vztahu, bez poučení z jejich příkladu. Tím nechci říct, že bychom se měli bezhlavě hrnout do trápení až k smrti. Mnohé svaté mučedníky dělí od nás staletí, ale i tak nás mohou inspirovat, i když žijeme v době, kdy nás nic přímo neohrožuje. Ale ještě v době nedávno minulé u nás a ve světě i dnes je řada těch, kteří trpí pro víru a jsou omezováni ve všech lidských právech, tak jak se to dělo a děje ve všech novodobých totalitních režimech.

Jedním z nich byl Josef Švejnoha, básník, učitel, činovník spolku Orel a úzký spolupracovník kněží. Letos uplynulo 120 let od jeho narození. Narodil se 9. února 1904 ve Vranovicích u Rožmitálu pod Třemšínem. Otec se jmenoval Václav, matka Marie. Měli sedm dětí a Josef byl nejstarší. Jeho otec byl drobný zemědělec. Josef studoval na učitelském ústavu a stal se odborným učitelem. Po nástupu Hitlera se musel vystěhovat z obsazeného Hlučínska do Vyškova, kde začala jeho učitelská dráha. Za pomoc partyzánům byl 1. srpna 1944 zatčen gestapem a uvězněn. Po osvobození byl až do roku 1948 okresním knihovním inspektorem. Protože nevstoupil do KSČ, byl této funkce zbaven. Za to, že jednomu odsouzenému profesorovi poslal knihy ke studiu, byl 17. září 1952 ve škole zatčen a odsouzen na dva a půl roku vězení a zabavení majetku. Jeho manželka Augustina nesla celou tíhu jeho dvojího věznění, včetně výchovy pěti dětí. Jejich dětem bylo odepřeno studium a nejmladší syn Petr se na základě kádrových posudků nedostal ani do učení. Josef Švejnoha přes všechna trápení ve vězení a ústrky ve veřejném životě si nestěžoval, vše svěřoval do rukou Božích a víry se nikdy nevzdal.

Sbírky jeho básní nesměly za totality vycházet, takže k tomu došlo až po Sametové revoluci. V roce 2003 vyšly tři sbírky v jedné knize s názvem Životem. Přestože zdraví Josefa Švejnohy bylo kriminálem velmi podlomeno, dožil se 78 let. Zemřel 5. března 1982.

Chtěl bych představit jednu z jeho básní, která mě osobně oslovila, a věřím, že každého povede k vážnému zamyšlení.

Jan Ambrož

Josef Švejnoha
KARNEVAL SVĚTA

*Rozeslal pozvánky pekelný král
na všechny národy, co jich má zem,
v popelec pořádám maskarní bál,
kdo se chce pobavit, pospěšte sem!*

*Přišla tam smetánka, přišel tam lid,
každému škrabošku půjčil satan,
řek kde má v průvodu maskarním jít,
též jak se chovati pokyn mu dán.*

*Průvod byl zahájen. Vpředu jel čert
za boha přestrojen v marnosti šat,
Všichni mu tleskali „ Výborný žert!“
Dále se rozvíjel divný ten řad.*

*Sláva šla s pokřikem pod věncem z trav,
lesklými metály chlubí se čest,
mamonu do prachu koří se dav,
pod maskou bratrství skrývá se lest.*

*Násilí oděno v hrdinství šat,
s úsměvem bombami, jež budí strach,
spojenství jak žonglér umí si hrát,
„Veřejné mínění“ napsal si tlach.*

*Pravda má po módě zlíčenou tvář,
za Bakchův blahobyt přestrojen hlad,
hanba má kol hlavy umělou zář,
justici přes oči obvazek spad.*

*Škraboška lásky jde, děvka je v ní,
kultuře v kahanci čadí „moc“ knot,
zpod šatu svobody karabáč ční,
právo se vyzulo z těsných svých bot.*

*Bez konce táhl se světem ten šik,
z lidí se každý, v své masce jak stál,
připojil k průvodu, vmísil se v křik...
opodál satan se díval a smál...*

